

Huvudman

Föreningen Öljanskolan
info@orjanskolan.se

Ärendet

Tillsyn av Öljanskolan i Södertälje kommun och uppföljning av beslut den 19 april 2022

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2022 genomfört en tematisk tillsyn av Öljanskolan.

Skolinspektionen har den 19 april 2022 beslutat att förelägga Föreningen Öljanskolan att senast den 30 september 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning utifrån läroplanen. Föreningen Öljanskolan har den 26 september 2022 inkommit med redovisning av vidtagna åtgärder.

Skolinspektionen har även utifrån uppgifter om eventuella andra missförhållanden rörande undervisning utifrån läroplanen samt eventuella missförhållanden om extra anpassningar och särskilt stöd, garantin för tidiga stödinsatser, anmälan till socialnämnden, disciplinära åtgärder, elevernas inflytande och lovskola inlett en riktad tillsyn av Öljanskolan våren 2023. Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 17 och 18 februari 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram och pedagogiska utredningar, sammanställning av skolans extra anpassningar och kunskapsresultat.

Motivering av beslutet

Undervisning utifrån läroplanen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I beslut den 19 april 2022 bedömde Skolinspektionen att Örjanskolan brustit i undervisning utifrån läroplanen då eleverna på lågstadiet endast i begränsad utsträckning använde digitala verktyg i undervisningen.

Den 8 september och 6 oktober 2022 inkom även uppgifter om att det på skolan finns ett starkt motstånd mot användandet av digitala verktyg, att eleverna i årskurs 4 inte ges undervisning i engelska, att eleverna på lågstadiet saknar samhällskunskap, historia och geografi på schemat, att undervisningen i NO (naturorienterande ämnen) enbart handlar om att vara ute i skogen och att det inte finns någon sal med kök avsedd för hem-och konsumentkunskap på skolan.

Av den redovisning som huvudmannen inkommit med den 26 september 2022 framgår att Örjanskolan under 2022 färdigställt en övergripande digitaliseringsplan och en detaljerad planering för årskurs F-3. Den detaljerade planeringen innehåller redogörelse för centralt innehåll ur läroplanen för varje ämne och exempel på hur detta ska genomföras i undervisningen. Av intervjuer med elever på lågstadiet framkommer att eleverna i årskurs 3 har haft datorkunskap och att elever ibland får skriva veckobrevet till föräldrarna på dator. De minns dock inte att de har fotograferat, spelat in musik eller pratat om internet och sociala medier. Skolinspektionen har på plats och i kompletteringar efter besöket tagit del av bildtexter som årskurs 2 skrivit på dator (NO), exempel där elever i årskurs 3 fotograferat på ett tema och skrivit en berättelse om bilden på dator (bild), inspelningar av sång och musik (musik), kortare texter skrivna på iPad (svenska) och dokumentation av tekniska lösningar vid husbygge (teknik).

Av intervjuer med elever på låg-, mellan- och högstadiet framkommer att de får undervisning i engelska. Eleverna kan också ge exempel på innehåll de tagit del av i ämnet.

Eleverna på lågstadiet berättar att de har SO (samhällsorienterande ämnen) och ger exempel på att de har jobbat med tidszoner och väderstreck. Eleverna i årskurs 1 och 2 kan dock inte komma ihåg att de haft geografi. Av intervju med lärare som undervisar på lågstadiet framkommer att undervisningen i SO-ämnena oftast ges på morgonperioderna och finns därför inte med på schemat. Rektorn förklarar i intervju att det för eleverna på lågstadiet endast står religion på schemat då en ämneslärare ansvarar för den undervisningen, medan klassläraren ansvarar för de andra SO-ämnena.

Av intervjuer med elever i lågstadiet framgår att eleverna ofta är ute i skogen när de har undervisning i NO. Lärarna som undervisar på lågstadiet bekräftar att undervisningen i NO handlar mycket om att vara ute i skogen, men att lärarna planerar vad de ska göra utifrån det centrala innehållet.

Av intervjuer med elever på mellanstadiet framkommer att det inte finns någon hem- och konsumentkunskapssal, utan eleverna får ibland hjälpa till att laga mat i skolans storkök. Elever på högstadiet berättar att de har lagat mat och tvättat fönster i årskurs 7. Huvudmannen har i kommentar på protokollet förtydligat att eleverna i årskurs 3 bakar i ett kök i anslutning till klassrummet och att eleverna i årskurs 4 och 5 får laga mat i skolans storkök. Det framgår också att elever i alla årskurser lär sig om hygien och livsmedel och serverar och städar. Under våren 2023 byggs en sal avsedd för hem-och konsumentkunskap.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden (1 kap. 4 § skollagen [2010:800]). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen). För varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen (1 kap. 11 § skollagen). I skollagen anges vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta (10 kap. 4 § skollagen). För varje ämne finns en kursplan (10 kap. 8 § skollagen). Kursplanerna innehåller respektive ämnes syfte, centrala innehåll och kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier (förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [SKOLFS 2010:37] med bilaga [Lgr 22], 5 Kursplaner). De lokaler och den utrustning ska finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av uppgifter som inkommit till Skolinspektionen den 26 juli 2021 framkommer att stödverksamheten är underdimensionerad och att många elever därför blir utan stöd. Av uppgifter som inkommit till Skolinspektionen i oktober 2022 framkommer att det på skolan finns en mentalitet att inte sätta in stöd i tidiga åldrar, för att eleverna kommer att komma ikapp senare. Enligt uppgift har skolan konstaterat att uppgiftslämnarens barn ligger efter, men trots det har ingen pedagogisk kartläggning startats. Enligt uppgiften har skolan även informerat uppgiftslämnaren om att skolan inte erbjuder särskilt stöd.

Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av inför besöket framgår att det finns en elevhälsoplan där skolans rutin för extra anpassningar och särskilt stöd finns beskriven. Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framkommer att åtgärder i form av extra anpassningar omgående ska sättas in om en elev riskerar att inte nå målen och en anmälan ska göras till EHT (elevhälsoteamet). Det kan exempelvis handla om individuellt anpassade uppgifter,

time-timer eller talsyntes. De extra anpassningarna dokumenteras så att all personal kan ta del av dem och lärarna följer upp de extra anpassningarna fyra gånger om året tillsammans med EHT.

Av inkommen dokumentation och av intervjuer med lärare och representanter från elevhälsan framgår att om en elev trots extra anpassningar riskerar att inte nå målen anmäls detta till EHT. Sedan startas en utredning som genomförs av läraren och EHT och där eleven och elevens vårdnadshavare inkluderas. En utredning resulterar i att rektorn beslutar om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har vid besöket tagit del av samtliga åtgärdsprogram med tillhörande utredningar. Utredningarna är omfattande och innehåller i första skedet en kartläggning där elevens, vårdnadshavares och lärares upplevelse av elevens skolsituation och kunskapsutveckling beskrivs. Sedan görs en pedagogisk bedömning och analys och det framgår att specialpedagog, ämneslärare och klasslärare har ansvarat för utredningen. Åtgärdsprogrammen innehåller beskrivning av behov, åtgärder och vem som ansvarar för dessa och när och vem som ska följa upp åtgärdsprogrammet. Det framgår även datum för när elev och vårdnadshavare fått ta del av beslutet och hur man ska gå till väga för att överklaga.

Rättslig reglering

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen). Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas trots att stöd har getts i form av extra anpassningar ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av uppgifter som inkommit till Skolinspektionen den 26 juli 2021 och den 6 oktober 2022 framkommer att skolan tidigare inte använt obligatoriska bedömningsstöd och att det finns ett uttalat förakt bland personalen gällande kartläggningsmaterial och bedömningsstöd.

Skolinspektionen har inför besöket tagit del av sammanställning av resultaten gällande kartläggningsmaterial i förskoleklassen, bedömningsstöd i årskurs 1 och nationella prov i årskurs 3. Av intervju med representanter för elevhälsan framgår också att en specialpedagog från EHT är involverad när särskilda bedömningar görs. Det framgår även av dokumentation som Skolinspektionen tagit del av att skolan gjorde en omorganisation där tidiga insatser var ett fokusområde.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och i lågstadiet i grundskolan, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller utredning om behov av särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (3 kap. 4 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmälan till socialnämnden

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av en uppgift som inkommit till Skolinspektionen den 26 juli 2021 framkommer att lärare uppmanas av rektor att inte göra anmälningar till socialtjänsten.

Av intervjuer med lärare, representanter från elevhälsan och rektorn framkommer att personal är skyldiga att anmäla till socialnämnden så fort något inte står rätt till och att det är rektorn som gör orosanmälningarna. Rektorn berättar även att lärare uppmanas att själva göra orosanmälan i de fall rektorn inte håller med om att en sådan behöver göras.

Rättslig reglering

De som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa (14 kap. 1 § socialtjänstlagen [2001:453] och 29 kap. 13 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Disciplinära åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av en uppgift som inkommit till Skolinspektionen den 6 oktober 2022 framkommer att det förekommer bestraffningar på skolan, ofta kollektiv bestraffning. Som exempel ges att elever som inte är tysta under lunchen får vara inne på lunchrasten för att städa klassrummet eller att hela klassen får börja om från början om en elev säger fel på morgonsamlingen.

Av intervjuer med elever framkommer att de inte känner till att disciplinära åtgärder såsom utvisning eller kvarsittning förekommer på skolan. Rektorn berättar i intervju att kollektiv bestraffning absolut inte får förekomma på skolan.

En elev berättar i intervju att en gång när klassen skulle gå på promenad så hade eleven fått en plats i mitten av ledet. Eleven ville hellre gå sist och ställde sig därför i ett dike. Läraren bestämde då att hela klassen skulle få gå om promenaden.

Rättslig reglering

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar och andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Enligt förutsättningar som anges i skollagen får

det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål (5 kap. 6 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att de genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen).

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta en elev för kränkande behandling (6 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Föreningen Örjanskolan brutit mot bestämmelserna när det gäller detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Elevernas inflytande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av en uppgift som inkommit till Skolinspektionen den 26 juli 2021 framgår att elevers medbestämmande är begränsat i grundskolan och att det vissa läsår inte finns något elevråd.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att det på skolan finns både klassråd och elevråd.

Rättslig reglering

Vid varje skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna. Där ska frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna (4 kap. 13 § skollagen).

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Eleverna ska ges inflytande över utbildningen. Alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön (Lgr22, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller föfattningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Lovskola

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av en uppgift som inkommit till Skolinspektionen den 26 juli 2021 framkommer att eleverna på Örjanskolan inte erbjuds lovskola regelbundet.

Av intervjuer med elever, lärare, representanter från elevhälsan och rektorn framkommer att elever som riskerar att inte bli behöriga till nationellt gymnasieprogram och som slutar årskurs 8 erbjuds lovskola på sommarlovet och elever i årskurs 9 på sport-, påsk-, sommar- och höstlov.

Rättslig reglering

En huvudman ska erbjuda lovskola till elever som har avslutat årskurs 8 och som riskerar att i nästa årskurs inte uppfylla betygskriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan (10 kap. 23 a § skollagen).

En huvudman ska erbjuda lovskola till elever i årskurs 9 som riskerar att inte uppfylla betygskriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därigenom riskerar att inte uppnå behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan (10 kap. 23 b § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av undervisningsråd Joakim Öberg.

Utredare Anna Svenson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Clara Sjösten medverkat.